बालमोदिनी

जननी जन्मभूमिश्च...

● (सं) अरविन्दः

सिराजुद्दौलः बङ्गालस्य राजा । कदाचित् आङ्ग्लेयैः सह यदा युद्धं प्रवर्तमानम् आसीत् तदा सिराजुद्दौलस्य सेनापतिः मीरजाफरः एव शत्रुपक्षम् आश्रितवान् । एतस्मात् सिराजुद्दौलेन महान् आघातः प्राप्तः । चिन्ताकारणतः निद्राहारादिषु अपि तस्य आसक्तिः क्षीणा जाता ।

एतत् लक्षितवती तस्य माता कदाचित् पृष्टवती - ''वत्स ! का चिन्ता बाधते भवन्तम् ? किमर्थम् एतादृशी दुर्दशा भवतः ?'' इति ।

''किं वदामि अम्ब ! मदीयाः एव जनाः विश्वास-घातम् कृतवन्तः । देशद्रोहम् आचरितवन्तः । मम सैन्यम् अल्पम् । शत्रुबलम् अस्ति अपारम् । एतादृश्यां स्थितौ किं करणीयम् इत्येव न ज्ञायते'' इति ।

क्षणं विरम्य माता अवदत् - ''तत् आस्तां तावत् । अहम् एकं प्रश्नं पृच्छामि । यदि इदानीं कोऽपि मां संहर्तुम् आगच्छेत् तर्हि भवान् किं कुर्यात् ?''

''तादृशं धाष्ट्र्यं कस्य वा भवेत् ? यदि कश्चित् तादृशं प्रयासं कर्तुम् उद्यतः भवेत् तर्हि अहं तस्य प्राणान् क्षणाभ्यन्तरे अपहरिष्यामि'' इति कोपेन अवदत् सिराजुद्दौलः ।

''यदि सः शत्रुः महाशक्तिशाली स्यात् यदि वा बहवः तादृशाय कार्याय आगच्छेयुः तर्हि.... ?'' इति पृष्टवती माता ।

''अम्ब ! भवत्याः प्राणानाम् अपहरणाय महाशक्तिशाली आगच्छेत् चेदपि, शतशः किं, सहस्रशः जनाः आगच्छेयुः चेदपि अहं तु निर्दयं तान् सर्वान् संहरिष्यामि'' इति आवेशेन अवदत् सिराजुद्दौलः ।

''वत्स ! भवतः दृष्ट्या माता अन्या, मातृभूमिश्च अन्या । एवं ननु ? कीदृशी बालिशकल्पना भवतः !!'' इति सविषादम् अवदत् माता ।

एतस्य श्रवणात् सिराजुद्दौलस्य मौढ्यम् अप-गतम् । सः धैर्येण उत्साहेन च अवदत् - ''अम्ब ! क्षन्तव्यः अहम् । अज्ञानात् मया इतिकर्तव्यता विस्मृता आसीत् । मातृभूमेः रक्षणाय अहं प्राणान् पणीकृत्य युद्धं करिष्यामि । शत्रून् धैर्येण सम्मुखीकृत्य यमसदनं प्रति प्रेषयिष्यामि'' इति ।